

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3805/2020
19.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужила АА и ББ, обе из ..., чији је пуномоћник Александар Бјелобаба адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 777/20 од 11.05.2020. године, у седници већа одржаној 19.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 777/20 од 11.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2509/2018 од 24.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне надлежности. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилама на име накнаде за фактичку експропријацију градског грађевинског земљишта, и то катастарских парцела број .../... и .../..., обе уписане у лист непокретности број ... КО ..., укупне површине 16 ари 56 м², исплати укупно 12.649.190,40 динара са законском затезном каматом почев од 24.01.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезане су тужиле да трпе да се на основу ове пресуде код надлежног органа изврши земљишнокњижни и катастарски пренос права власништва на непокретностима - катастарским парцелама број .../... и .../... уписаним у лист непокретности број ... КО ..., укупне површине 16 ари 56м², са њихових имена на име туженог. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужилама на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од укупно 682.071,56 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова поступка почев од дана пресуђења 24.01.2020. године до дана извршности.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 777/20 од 11.05.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 2509/2018 од 24.01.2020. године у побијаном делу (став 1, 2, 3 и усвајајући део става 4 диспозитива). Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...87/18- у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизијом туженог не указује се на друге битне повреде поступка из члана 407. став 1. ЗПП које могу бити разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су рођене сестре и након смрти своје мајке наследиле су са по $\frac{1}{2}$ удела катастарске парцеле број .../... и .../..., обе уписане у лист непокретности број ... КО ..., на основу правноснажног решења о наслеђивању Основног суда у Новом Саду О 4618/14 од 22.04.2015. године. Мајка тужиља је предметне парцеле стекла куповином, у које време су парцеле представљале обрадиво земљиште. Након што је за живота испарцелисала основну парцелу, мајка тужиља је неке од новонасталих парцела продала, док предметним парцелама није располагала нити је у купопродајну цену урачунавала вредност предметног путног земљишта. У препису листа непокретности број ... КО ... од 26.07.2018. године на парцелама број .../... и .../... као власнице су уписане тужиље са по $\frac{1}{2}$ удела. Парцеле су према начину коришћења њиве друге класе и то парцела број .../..., површине 7 ари и 86м², а парцела број .../... површине 8 ари и 70м², док је земљиште по врсти уписано као грађевинско земљиште. Према Плану детаљне регулације Адица у Новом Саду („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 22/19) предметне парцеле су целости намењене за јавну површину – саобраћајницу. Улице су делимично инфраструктурно опремљене а са леве и десне стране саграђени су стамбени породични објекти. Парцеле се користе као улице за прилаз објектима и као саобраћајнице у оквиру мреже улица у насељу-делу Адице. Тржишна вредност парцела према записнику Пореске управе Филијала Ниви Сад од 23.04.2019.године и налазу и мишљењу вештака грађевинске струке за укупну површину од 1656 м² износи 12.649.190,40 динара, односно 65 евра по 1м², што према средњем курсу евра на дан вештачења 01.10.2019. године износи 7.638,40 динара по 1м².

На основу овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су обавезали туженог на исплату досуђеног новчаног износа тужиљама на име незаконитог одузимања имовине.

По оцени Врховног касационог суда одлука другостепеног суда је донета правилном применом материјалног права.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину може доћи под

кумулятивно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона или да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Међутим, ове одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 72/09) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или објекта јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.). Према члану 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови, тунели на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др.). Сходо ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута и или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају предметно земљиште на катастарским парцелама .../... и .../... обе уписане у лист непокретности ... КО ..., на којима су тужиле носиоци права сусвојине са по $\frac{1}{2}$ удела, према урбанистичким планским документима туженог Града Новог Сада су у целости намењене за јавну површину – саобраћајницу односно улице Черевихку и Нову улицу. У таквој ситуацији, када земљиште планским актима јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, оно тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини, због чега тужени има обавезу да земљиште које је постало средство у јавној својини експроприше од тужилаца ради његовог привођења намени предвиђеној урбанистичким планом и да за исто исплати одговарајућу накнаду.

Предметно земљиште је фактички приведено намени предвиђеној планом детаљне регулације Адица у Новом Саду и по сили закона је постало јавна својина, па тужиле као сувласнице тог земљишта, не могу трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији која би била основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер је несумљиво утврђено да се катастарске парцеле број .../... и .../... КО ... у целости са својом површином користе као делови улица Черевихке и Нове улице у Новом Саду. Улице су јавно добро у општој употреби

и у својини су јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе. Због тога су неосновани наводи ревизије да тужени ниједном радњом није узнемиравао или одузео државину тужилаца на предметној парцели и да је спорно земљиште одређено да користи редовној употреби објеката који се уз њега налазе.

На одлуку у овој правној ствари нису од утицаја ревизијски наводи туженог да није са сигурношћу утврђено када је и како дошло до формирања и продаје плацева и формирања улица јер је доношење планских аката уследило знатно касније па је тужени прихватио затечено стање и оставио могућност да се бесправно саграђени објекти легализују, као и недоказана претпоставка да је правни претходник тужила новформиране парцеле продавала за плацеве по тржишној вредности у време продаје и да је тиме обештећена увећањем њихове вредности. Ово стога што су тужиле доказале да су са наведеним уделима уписане у јавним књигама као носиоци права својине на предметним парцелама, па је тужени без обзира на хронологију на коју указује, формирањем наведених улица у чији састав су по сили Закона о јавним путевима („Службени гласник РС“ бр. 101/05 и 123/07) парцеле тужила прешле у јавну својину, тужиле лишио права својине на овој имовини. То лишавање права својине могло је бити само под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права, како то предвиђа члан 1. Протокола 1 због чега је тужени у обавези да исплати новчану накнаду.

Супротно наводима ревизије, правилно је одлучено и о висини накнаде за одузето земљиште према тржишној вредности земљишта као грађевинског, утврђеној вештачењем на основу конкретизованих и образложених параметара који утичу на формирање вредности парцела у време пресуђења. Овако утврђена вредност земљишта у износу од 65 евра по 1м² односно 7.638,40 динара по 1м² рачунајући средњи курс НБС на дан вештачења одговара процени вредности коју је у поступку разрезивања пореза на пренос апсолутних права на локацији на којој се налазе предметне парцеле утврдила Пореска управа Филијале Нови Сад у записнику од 23.04.2019. године, а то је најнижа цена испод које се не може утврдити вредност земљишта.

Како се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, Врховни касациони суд је одбио као неосновану ревизију туженог.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом члана 153. и 154. ЗПП.

На основу изложеног, сходно члану 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић